

КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ СУПЕРЛАТИВНОСТІ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна лінгвістика не обмежується дослідженнями ідеальної мовної системи, яка існує автономно. На перший план висувається інтеграційне розуміння сутності мови як динамічної системи, у центрі якої перебуває особистість з її ставленням до дійсності та мовленнєвими настановами, що зумовлює особливу **актуальність** таких досліджень. Мовна картина світу (МКС) особистості – це “особливе утворення, що постійно бере участь у пізнанні світу і задає зразки інтерпретації того, що сприймається. Це – своєрідна сітка, що накладається на наше сприйняття, на його оцінку, сукупність позначень, що впливає на членування досвіду і бачення ситуацій та подій і т.п. через призму мови і досвіду, набутого разом з засвоєнням мови і такого, що включає в себе не лише величезний корпус одиниць номінації але, до певної міри, і правила їх утворення та функціонування” [8, 64 – 65]. З іншого боку, це проекція концептуальної системи нашої свідомості [2, 59], куди, можливо, входять як деякі вроджені концепти, так і концепти, що склалися в ході предметно-пізнавальної діяльності, і, нарешті, концепти, що вичленовуються з таких, що повторюються в семантичній структурі слів [8, 65]. **Мета** даної статті – висвітлити специфіку категорії суперлативності в когнітивно-дискурсивному ракурсі **на матеріалі** англійської художньої та публіцистичної літератури.

Концепт є окремим смислом, деякою ідеєю, що існує в нашій свідомості як оперативна одиниця в розумових процесах, яка виступає як повністю самостійна сутність, що чітко відокремлюється від інших сутностей [8,316]. Він не має жорсткої структури, і в різних культурах ці узагальнені колективні уявлення одержують різне емоційне забарвлення [11, 1]. У мовній свідомості концепти певним чином організовані в концептуальну систему, яка становить певні смисли, якими маніпулює людина в процесі мовної та пізнавальної діяльності [8, 380]. Концептуальна система виявляє особливість, яка полягає в тому, що той самий зміст може бути виражений у мові альтернативними засобами [8, 313]. Поняття концепту має два значення: позначення родового поняття одиниць концептуалізації і позначення власне одиниці концептуалізації [12,5]. Концепт не обов'язково позначається однослівно, але може виражатися і поєднанням слів [16, 68]. Ця теза відповідає положенню, згідно з яким поняття іменується як універбальними, так і полівербальними засобами [1, 68]. Якщо концепт об'єднує різнорідні категорії, то категорії об'єднують однорідні концепти. І категорії, і

концепти – ментальні структури (своєрідні кванти знання), якими оперує людина в процесі мислення [16,1 – 10]. Концепт *ступінь вияву* (ознаки, дії, стану) є концептом-примітивом (позначає не ситуацію, а її модифікаторів). З іншого боку, цей концепт неелементарний, структурно складний. Він передається словами, поєднанням слів, реченнями, текстами. Так, концепт *ступінь вияву ознаки* має два варіанти: кількісна детермінація в зоні вище норми і кількісна детермінація в зоні нижче норми [2,82–84]. Компаративна лінія концептуальних відмінностей пов'язана з розмежуванням абсолютної оцінки й оцінки, що здійснюється шляхом порівняння.

Прийнято вважати, що при проведенні категоризації можуть використовуватись ідеалізовані когнітивні моделі (ІКМ) чотирьох типів: пропозиційна, образно-схематична, метафорична та метонімічна. Під онтологією ІКМ розуміють множину елементів, які в ній використовуються, а структура утворюється ознаками цих елементів і наявними між ними відношеннями [10,162; 3; 18]. За своєю сутністю ІКМ – це шлях оформлення концепту в мовну структуру [2,75 – 76; 10; 2; 17]. Як вважає Т.В.Білошапкова, категоризація певної пропозиції відбувається з використанням певної ІКМ. У мовних структурах вона відображається у використанні різних мовних засобів. Так, якщо реальна ситуація не передається пропозицією, яка існує в мовній свідомості і характеризує даний стан, то для її передачі використовується модифікатор смислу "ступінь", який може передаватись відповідними типами ІКМ:

X is happy;

X is very happy (для передачі даної ситуації використовується пропозиційна ІКМ, мовний засіб категоризації – прислівник *very*);

X is(as) happy as a king (для передачі даної ситуації використовується образно-схематична ІКМ, мовний засіб категоризації – порівняльний зворот *as a king* ("як король" – найвищий ступінь щастя).

Концепт *ступінь вияву ознаки* (як і категорія суперлативності) здатний передаватися пропозиційною ІКМ, образно-схематичною ІКМ, метафоричною ІКМ [2,174].

Пропозиційна модель не використовує механізми уяви і включає не лише просту пропозицію, але і градуйовану, яка містить "лінійні шкали", що визначають *ступінь вияву ознаки* [10,371; 2; 3]. Пропозиційна модель передається поверхневим синтаксичним, семантичним і тематичним фреймами [2,174].

Фреймова версія породження висловлювання дозволяє досліджувати різні за своєю природою структурні утворення. Фрейм становить структуру даних для представлення стереотипної ситуації, виділення і структурування якої знайшло своє відображення в дослідженнях зарубіжної лінгвістики [10; 17; 26; 25; 20]. Фрейм

наділений конвенціональною природою і фіксує те, що для даної культури є характерним і типовим.

Поверхневий синтаксичний фрейм фактично рівнозначний реченню як традиційній одиниці сучасної лінгвістики, а поверхневий семантичний та тематичний фрейми співвідносяться з поняттям складного синтаксичного цілого та надфразової єдності [2,69-73]. У поверхневому синтаксичному фреймі передача суперлативного параметра може здійснюватись за допомогою як монопредикативного висловлювання, так і поліпредикативного. Категорія суперлативності може бути наявною в структурі фрейма не лише як модифікатор предиката, але і як модифікатор інших членів структури. Детальне дослідження форм вираження та функціонування категорії суперлативності в художніх та публіцистичних текстах показало, що надзвичайно ефективними засобами передачі найвищого ступеня вияву якісної ознаки виступають адвербіальні та ад'єктивні вирази:

“*He is so young*” [24].

“*They are most vigilant*” [24]

“*It was a very dark evening ...*” [19]

“*It was a terrible day ...*” [24]

“*The best method of storage is drying*” [21].

Судження, у предикат яких входять прикметники найвищого ступеня порівняння, виступають формою думки, що відображає критичні точки вияву якості (міри речей на описовому рівні). На граматико-синтаксичному рівні розрізняють висловлювання, що виражають:

- 1) ознаку, яка має найбільшу міру вияву серед чітко окресленої сукупності;
- 2) ознаку, що сприймається за найбільшу порівняно з усіма можливими її носіями;
- 3) найбільшу, граничну міру вияву ознаки порівняно з “нормою”.

Активне використання форм найвищого ступеня порівняння в усіх без винятку проаналізованих нами джерелах зумовлено, очевидно, тим, що чітка семантична окресленість грами суперлатива не заважає її формам мати досить різні відтінки. Так, у художніх текстах ця форма часто утворюється від прикметників інтенсифікуючого характеру (*great, brilliant, wonderful*) і вносить елемент урочистості, піднесеності. Уживання найвищого ступеня порівняння з прикметниками, яким дана категорія не властива, надає висловлюванню підкресленої особливості.

Активне використання підпараметра *Super – Magn super* спостерігається також у публіцистичних (і наукових) текстах. Зокрема, широке використання найвищого ступеня порівняння в наукових текстах можна пояснити тим, що неперервна кількість пізнається на даному рівні в більш явному вигляді, ніж при використанні неспецифічних мовних засобів, хоча й оцінюється в поняттях “найбільше”, “найменше” та характеризується невизначеністю тому, що порівняння здійснюється не з

фіксованою “одиницею виміру”:

“*Horse Mushroom is one of the largest varieties of mushroom*” [21].

Як відомо, співвідношення в публіцистичних та інформаційних текстах змістово-фактуальної та змістово-концептуальної інформації різне. Остання переважає в публіцистичних текстах. Безпосередня присутність журналіста робить публіцистичні тексти особистісними. Як показали наші дослідження, суперлатив найчастіше використовується в публіцистичних текстах при відображенні об’єктивно існуючих характеристик предмета, особи, явища, а також градацій, притаманних експресивності, емоційності, оцінності:

“*Bolivia has the second largest natural gas reserves in Latin America*” [29].

“*By far the best of these accounts is “American Sphinx”*” [30].

Категорія суперлативності також посідає одне з домінантних місць у концептуально-мовленнєвій, прагматичній і тематично-дискурсивній структурі рекламних текстів. Послідовний перехід від одного виду аргументації до іншого і використання суперлатива дає можливість подати об’єкт як “найкращий”, “один з найкращих”.

В основі прикметників зі значенням ступеня (лексичних суперлативів) лежить уявлення про передачу інформації, знань між концептуальними сферами джерела і цілі. Функціонування таких прикметників у мові зумовлено специфічними операціями над значеннями, що часто призводить до зміни онтологічного статусу знання (невідоме стає відомим, а відоме – абсолютно новим). Значення таких прикметників з когнітивної точки зору не елементарне і постає як складний фрейм, що модифікується в кожній проблемній ситуації.

Активне використання лексичних суперлативів у художніх і публіцистичних текстах пов’язане з необхідністю опису та характеристики людини, подій, фактів, стосунків між людьми тощо. Особливістю лексики інтенсифікуючого характеру є те, що всі три компоненти – інтенсифікуючий, емоційний і оцінний – дуже часто суміщуються в значенні при домінуванні підсилення ознаки. Особливо яскраво це простежується на прикладі текстів реклами.

Серед лексичних суперлативів (інтенсивів та інтенсифікаторів) надзвичайно велику групу становить лексика, якій притаманний оцінний компонент. Негативна оцінка пов’язана з презирством, відразою (*loathsome*), позитивна – з захопленням (*delicious*). Якщо в семантиці окремих одиниць домінує об’єктивний аспект загальної оцінки (*perfect*), то в семантиці інших – суб’єктивний (*irreproachable*). У мовній картині світу представлена взаємодія суб’єктивного та об’єктивного аспектів оцінки. Раціональна й емоційна оцінка становлять єдність, включаючись у зміст мовних одиниць типу (*beautiful, awful, loathsome*). Лексичні суперлативи пронизують усі епізоди дискурсу. Будучи своєрідним способом характеристики персонажів, вони підсилюють і підвищують

експресивність тексту.

Широке використання підсилювальних засобів у текстах різної функціонально-стилістичної належності та багаторазова повторюваність засвідчує їх важливість для інформаційного простору людини. Особливе місце за частотою використання серед інтенсифікаторів посідає маркер *very* – семантичний примітив, що позначає кількість ознаки, яка значно перевищує звичайну і тому є суттєвою для людини. Це особливий вид кількісної характеристики, що протиставляється іншим її видам, маркованим, наприклад, універсальними мовними смислами *one, two* (точний вимір), *too* (надмірна кількість) тощо, і відрізняється від них яскраво вираженою суб'єктивністю [13,301].

Аналіз частоти вживання адвербіальних виразників елативного, повного та надлишкового ступенів вияву якості та їх синонімів показав, що перевага в художніх та публіцистичних текстах надається спеціалізованим для цієї функції прислівникам – домінантам *very, quite, too*, а також *so*, що підтверджує існування в мові закону переваги. Згідно з цим законом перевага надається невеликій кількості одиниць – мінімуму, що несе максимум навантаження [14,171].

До малопродуктивних засобів вираження категорії суперлативності слід віднести адвербіальні займенники – експліцитні підсилювачі ознаки, названої прикметником: *all beautiful, something nervous, that glad* тощо.

З точки зору продуктивності маловживаними є також особово-суб'єктні номінативні висловлювання з якісним прикметником:

“*Such a charming young man*” [24, 181]

У даному випадку кількісна детермінація ознаки, що значно перевищує норму, передається позицією *such* (суб'єктного поширювача). Як правило, в описових фрагментах художніх творів приклади такого явища відзначаються яскравою емоційною забарвленістю і супроводжуються окличною інтонацією. У наших дослідженнях цей засіб вираження критичних точок вияву якості переважно фіксувався в джерелах художньої літератури, частота його вживання коливалась залежно від уподобань автора.

Поліпредикативні складнопідрядні висловлювання можна віднести до ряду універсальних засобів, які відзначаються високою частотою вживання в усіх типах проаналізованих нами текстів (художніх та публіцистичних):

“... *it was so tiresomely pertinacious that I resolved on requesting leave to go to Wuthering Heights ...*” [19,184].

Такі займенниково-співвідносні висловлювання включають співвідносне слово *so* та сполучник *that*.

Людині властиво передавати своє світобачення різними способами, в тому числі і за допомогою мовних засобів, крізь призму своєї національної ментальності. Щоб висловити своє ставлення до об'єкта думки, мовець часто вдається до образності. Передавати категорію

суперлативності здатна і образно-схематична ІКМ. Наведемо також приклад використання образно-схематичної ІКМ, яка передається поверхневим синтаксичним фреймом. Засобом передачі найчастіше виступає фразеологічна єдність.

Як відомо, зміст мовного знака людини тісно пов'язаний з пізнанням. У процесі фразеологічної номінації, яка відбувається в багатовекторному зв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних факторів, виникають мовні знаки, що виконують номінативно-експресивну функцію. Як важливе джерело відображення світосприйняття і світовідчуття людини, фразеологізми фіксують уявлення, які стосуються різних аспектів буття, і, на відміну від лексичних засобів, відтворюють не картину світу, а її найактуальніші фрагменти. Це найбільш емоційний та образний пласт мови, який сприяє когнітивному осмисленню дійсності, що відбувається через дію та емоцію.

Внутрішня форма фразеологізмів беззаперечно пов'язана з образністю як властивістю викликати у свідомості людини образи-картинки: *(as) dry as a mummy*, *(as) graceful as a swan* тощо. Якщо концепт-схема дає не лише образну, але і досить точну оцінку предметів (*(as) tall as a maypole*, *(as) long as one's arm*), то концепти-фрейми зводять фрагменти знання в єдине ціле (*(as) fickle as a fortune*, *(as) safe as a bank*). Такі фразеологізми використовуються для представлення стереотипних ситуацій – сукупності асоціацій, що зберігаються в пам'яті і становлять структуру даних для представлення певної концептуальної події.

Найбільша частина фразеологізмів, зафіксованих нами в джерелах художньої літератури, пов'язана з антропоцентричною сферою, оскільки макроконцепт ЛЮДИНА є складним і саме людина створює свою власну картину світу.

Лінгвістично маркована домінанта “англійського комплексу” – холодність, здатність тримати себе в руках – найбільш точно відображає ціннісну орієнтацію народу – носія мови і розглядається в мовній картині світу англійської мови позитивно. Уміння володіти собою, не виявляти своїх почуттів характеризує поведінку людини як доцільне, раціональне, тверезе, стійке, терпляче, таке, що добре контролюється і тому забезпечує добрий результат, що розглядається в мовній картині світу англійської мови позитивно. А протилежна за характером поведінка – негативно [18,13]. Використання в мові компаративних фразеологічних одиниць дає можливість людині висловити своє ставлення до манери поведінки, характеру вчинків іншої людини, відобразити своє ставлення до тих чи інших явищ.

Правильне і доречне використання фразеологізмів надає висловлюванню виразності, неповторності, образності. Експресивне забарвлення, яке досягається за допомогою даної групи фразеологізмів, забезпечує їм належне місце в арсеналі зображувальних засобів сучасної англійської художньої та публіцистичної літератури.

Слід відзначити, що фразеологізми не є продуктивним способом передачі найвищого ступеня вияву якості, а частота їх використання в художніх творах коливається в залежності від автора.

Кількісна характеристика може здійснюватись і за допомогою метафори. Метафори в традиційному розумінні цього слова як образні мовні вирази становлять поверхневу маніфестацію так званих “концептуальних метафор”, закладених у понятійній системі людини. Вони структурують її сприйняття, мислення і діяльність, є інструментом емоційного впливу, змістовно організують дискурс. У сучасному світі, коли публічне слово набуває підвищеної значущості, спостерігається значний інтерес до комплексу питань, пов’язаних з мовленнєвим впливом на адресата. Серед досліджень, що становлять “золотий фонд” когнітивної лінгвістики, називають і теорію концептуальної метафори Дж.Лакофа та М.Джонсона [10].

Зростання теоретичного інтересу до метафори пояснюється її наявністю в різних видах текстів. Особливо це спостерігається в тих випадках, коли центр ваги переноситься на емоційний вплив. Крім того, метафора часто містить точну і яскраву характеристику. Створюючи образ і апелюючи до уяви, метафора породжує смисл, що сприймається розумом.

Метафора – це не лише образний засіб, що пов’язує два значення слова, але і основна ментальна операція, яка об’єднує дві понятійні сфери і створює можливість використовувати принципи структурування сфери-джерела при концептуалізації нової сфери і відповідно представляти те, що не спостерігається, через те, що спостерігається, більш складне через більш просте [6,17].

За допомогою метафоричної ІКМ може передаватися концепт *ступінь вияву*, який представлений субваріантами: кількісна детермінація ознаки в зоні найвищого вияву якості і в зоні найнижчого вияву якості. Метафоризація в ознаковій лексиці полягає в присвоєнні об’єктами “чужих ознак”: *sharp acute, black envy, deep melancholy, broad out-look, biting irony, bitter tears, hypnotic calm*. У наших дослідженнях часто фіксувалося також перенесення звукової ознаки на непрототипові об’єкти: *resounding success, deafening silence, loud clothes*. При таких переносах звукові прикметники набувають тенденцію формування метафор оцінки.

Цей вид метафори називається когнітивною. Вона виникає як результат зрушення поєднання ознакових слів при зміні їх значення від більш конкретного до більш абстрактного [9,76 – 77].

Як авторське утворення метафора використовується рідко. У наших дослідженнях прикметники-інтенсиви, що виявляють сему “інтенсивність” у переносному значенні, траплялись рідше (частота їх уживання становила 11 %), що стосується прикметників-інтенсифікаторів, то питома вага переносних значень була значно

більшою. Частота їх уживання становила майже 26%. Таким чином, сема “інтенсивність” у семантичній структурі англійських прикметників у більшості випадків закріплена за прямим або номінативно-похідним значенням. Слід відзначити, що прикметники сучасної англійської мови з точки зору когнітивної лінгвістики структурують і виражають значення, наявне у внутрішньому лексиконі, помножуючи різні способи формування думки в мові [23,5] і виявляючи високу частоту вживання [5,13].

Таким чином, категорія суперлативності в сучасному дискурсі здатна передаватися пропозиційною, образно-схематичною та метафоричною ІКМ. Найбільш продуктивною є пропозиційна ІКМ.

Потрібно наголосити на тому, що акт комунікації завжди відбувається в умовах складної взаємодії багатьох лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів, які й зумовлюють відбір мовних засобів вираження категорії суперлативності. Адресант завжди прагне до найвдалішої передачі важливої для нього думки і виражає її більш чи менш експресивно, творячи текст певного комунікативно-прагматичного типу. Ступінь експресивності залежить від ситуації спілкування, контексту, вміння автора користуватися відповідними мовними засобами. Прагматичний ефект впливу на читача тим більший, чим нижчий ступінь стертості мовного засобу.

Як показали наші дослідження, вибір автором тих чи інших засобів вираження категорії суперлативності в проаналізованих нами художніх та публіцистичних текстах багато в чому залежить від смаків автора та мовної традиції. Так, за частотою вживання тих чи інших інтенсифікаторів і способів інтенсифікації простежується певна система, яка існує в мові і безпосередньо реалізується в мовленні, якому властиве існування в певних структурних моделях мовленнєвої поведінки. Схеми, моделі, сценарії, фрейми тощо становлять особливим чином організовані конструкти, що характеризуються набором лінгвістичних засобів і сценарною композицією. Ці характеристики регулюються конвенційними правилами даної етнокультурної спільноти, а також індивідуальними особливостями автора як представника цих культурних традицій [15,64].

Література

1. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. / Анатолий Павлович Бабушкин. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 1996. – 103 с.
2. Белошাপкова Т.В. Когнитивно-дискурсивное описание категории аспектуальности в современном русском языке. / Татьяна Владимировна Белошاپкова – М.: Изд-во «КомКнига», 2007. – 328с.
3. Беляевская Е.Г. О характере когнитивных оснований языковых категорий. / Беляевская Е.Г. // Когнитивные аспекты языковой категоризации. – Рязань:

- Изд-во РГПУ им. С.А.Есенина, 2000. – с.11
4. Беляевская Е.Г. Принципы когнитивных исследований: проблема моделирования семантики языковых единиц. / Беляевская Е.Г. // Когнитивная семантика. – Ч.1. – Тамбов: Изд-во Тамбовск. ун-та, 2000. – с. 8 – 10.
 5. Дудина И.А. Дискурсивное пространство детективного текста (на материале англоязычной художественной литературы XIX – XX вв.): : автореф.дис. на соискание уч. степени докт.филол.наук : спец. 10.02.19 „Теория языка” / И.А. Дудина. – Краснодар, 2008. – 23 с.
 6. Заmoreва А.В. Репрезентация концепта „общая оценка” в современном русском языке (системно-структурный, когнитивный и функционально-прагматический аспекты анализа): автореф. дис. на соискание уч. степени канд.филол.наук : спец. 10.02.01 „Русский язык” / А.В Заmoreва. – Уфа, 2007. – 24 с. – [Электронный ресурс] Режим доступа: http://www.bashedu.ru/autoreferat/aref2007_82.doc.
 7. Ковалёва Л.В. Фразеологизация как когнитивный процесс:) : автореф.дис. на соискание уч. степени докт.филол.наук : спец. 10.02.19 „Теория языка” / Л.В. Ковалёва – Воронеж, 2004. – 39 с.
 8. Кубрякова Е.С. Язык и значение: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. / Елена Самойловна Кубрякова – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
 9. Лаенко Л.В. Перцептивный признак как объект номинации. / Лаенко Л.В. // Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика. – Воронеж, 2004. – № 2. – с.71 – 77. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.vestnic.vsu.ru/pdf/philolog/2004/02/laenko.pdf>.
 10. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем. / Пер. с англ. / Под. ред. А.Н. Баранова. – / Лакофф Дж., Джонсон М. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 256 с.
 11. Мишланова С.Л. Современная концептосфера: направления и перспективы. / Мишланова С.Л, Пермякова Т.М. // Стереотипность и творчество в тексте. – Пермь: Изд-во ПГУ, 2004. – Вып.4. – с.167 – 173. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.psu.ru./psu/files/0549/19 – Mishlanova.doc>.
 12. Попова З.Д. Очерки по когнитивной лингвистике. / Попова З.Д., Стернин И.А. – Воронеж: Истоки, 2001. – 190 с.
 13. Родионова С.Е. Интенсивность и ее место в ряду других семантических категорий. / Родионова С.Е. // Славянский вестник. – М.: МАКС Пресс, 2004. – Вып.2. – с. 300 – 313. – [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.philol.msu.ru/~slavphil/books/sv2/rodionova.pdf>.
 14. Торосян О.М. Функціональні характеристики прислівників міри та ступеня в сучасній англійській мові : дис...кандидата філол.наук : 10.02.04 / Торосян Оксана Миколаївна.– К, 1999. – 205 с.
 15. Третьякова В.С. Когнитивный аспект описания общения: теория сценария и сценарий речевого поведения / Третьякова В.С. // Культура народов Причерноморья. – Симферополь, 2004. – т.49, № 1. – с.63 – 66. – [Электронный ресурс] Режим доступа: http://www.nbuv.gov.ua/Articles/KultNar/knp49_1/knp49_1_63–66.pdf.
 16. Шафиков С.Г. Категории и концепты в лингвистике. Шафиков С.Г. Шафиков С.Г. //Вопросы языкознания. – 2007, № 2. – с.3 – 7.
 17. Чейф У.Л. Память и вербализация прошлого опыта. / Чейф У.Л. // Новое в зарубежной лингвистике.– М.: Прогресс, 1983. – Вып. 12. – с.35 – 73.
 18. Яхина А.М. Оценочность как компонент значения фразеологических единиц в русском, английском и татарском языках (на материале глагольных ФЕ, обозначающих поведение человека): автореф.дис. на соискание уч. степени канд.филол.наук : спец. 10.02.20 „Сравнительно-историческое,

- типологическое и сопоставительное языкознание” / А.М. Яхина – Казань, 2008. – 23 с. [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.ksu.ru/uni/sank/db/filebase/files/412.doc>.
19. Bronte E. Wuthering Heights. / Emily Bronte. – London: Penguin Books, 1996. – 533 p.
 20. Fillmore Ch.J. Some thoughts on the boundaries and components of linguistics. / Fillmore Ch.J. // Talking Minds the study of language in cognitive science. – Cambridge (Mass), 1984. – p. 74 – 75.
 21. Jordan P. The Ultimate Mushroom Book. / Jordan P., Wheeler S. - New York: Hermes House, 1999. - 256 p.
 22. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor . / Lakoff G. // Metaphor and Thought (2nd ed.). – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.linguistics.berkeley.edu/lingdept/Current/people/facpages/lakoffg.html>.
 23. Langacker R.W. Grammar and Conceptualization / Ronald Langacker. – Berlin, NY: Mouton de Gryter, 2000. – 430 p.
 24. Plaidy J. The Captive Queen of Scots. / Jean Plaidy. – London: Pan Books Ltd., 1971. – 444 p.
 25. Rumelhart D. Notes on a Schema for Stories. / Rumelhart D. // D.G.Bobrow, A.V.Collins (eds.). Representation and Understanding: Studies in Cognitive Science. – N.Y., 1975. – p. 211 – 236.
 26. Schank R.C. Scripts, plans, goals, and understanding: An inquiry into Human Knowledge Structures. / Schank R.C., Abelson R.P. – New York: Lawrence Elbaum, 1977. – 248 p.
 27. Shmelev A. Metaphors of Motion Conceptualizing Emotions: the Case of Russian. / Shmelev A. // 8-th International Cognitive Linguistics Conference. – Logrono, 2003. – p.138 – 139.
 28. Stefanowisch A. Words and Their Metaphors: A Corpus – Based Approach / Stefanowisch A. // 8-th International Cognitive Linguistics Conference. – Logrono, 2003. – p.221 – 222.
 29. The Guardian. –2008, April 3. [Электронный ресурс]– Режим доступа: URL <http://www.guardian>.
 30. The New York Times. –2008, April 19. [Электронный ресурс] Режим доступа: URL <http://www.nytimes.com>.

This article focuses on speech realization of the system of superlativity devices in modern English, and the specificity of their functioning in belles-lettres, and publicistic literature. The cognitive approach to the description of speech dialogue is considered in the article.

Key words: *intensity, superlativity category, WM (Language world-mapping), concept, frame.*

В статье рассматривается речевая реализация системы средств выражения суперлативного значения в современном английском языке, особенности их функционирования в художественной и публицистической литературе, когнитивный подход к описанию речевого общения.

Ключевые слова: *интенсивность, категория суперлативности, ЯКС (языковая картина мира), концепт; фрейм.*